

KB4 BLOK3 PERIODE 7 voorbereidingPROEFWERK GELEIDE SAMENVATTING			NAAM	CLUSTER
I		C		

KB4 BLOK 3 PERIODE 7 PROEFWERK ZAKELIJK LEZEN en GELEIDE SAMENVATTING

Voordat je een **samenvatting** van een tekst kunt maken zul je de tekst eerst goed moeten lezen. Daarvoor bestaat een **leesstrategie**.

Oriënteren: Als je je oriënteert op een zakelijke tekst. Stel je jezelf de volgende vragen:

1. Hoe luidt de titel? Kun je uit de titel opmaken waar de tekst over gaat? Maakt de titel je nieuwsgierig?
2. Zijn er kopjes? Geven die informatie over de inhoud?
3. Welke stukken tekst vallen speciaal op? (bijvoorbeeld door de grootte van de letter of doordat de letters ver gedrukt zijn?)
Waarom zou de schrijver die stukken speciaal willen laten opvallen?
4. Wat zeggen je de illustraties bij de tekst?
5. Waar komt de tekst uit en wie heeft hem geschreven?
6. Wat verwacht je te zullen lezen?

Studerend lezen. Als je de tekst studerend leest, laat je de inhoud goed tot je doordringen. Daarna stel je de volgende vragen:

7. Wat is het onderwerp van de tekst? (in een zin weergeven.) heeft de titel je daarover inderdaad goede informatie gegeven?
8. Met wat voor tekst heb je te doen? (informatieve tekst, beschouwing, activerende tekst?)
9. Wat is het tekstdoel? (informerend, mening geven, aansporen tot handelen, overtuigen, je gevoelens onder woorden brengen)
10. Voor welk publiek is de tekst bestemd? (bijvoorbeeld jonge kinderen, jongeren van jouw leeftijd, volwassenen)
11. Hoe is de tekst opgebouwd? Geeft de schrijver informatie in een logische volgorde? Zit er een goede lijn in de tekst?
12. Worden de tekstverbanden (signaalwoorden en vervangers) duidelijk aangegeven?

13. Zijn er woorden waarvan je de betekenis niet kent? Kun je de betekenis uit het tekstverband opmaken? (als dat niet zo is, of als je twijfelt, raadpleeg je het woordenboek!)

Evaluatie Bij de evaluatie geef je je mening en vraag je je af wat je geleerd hebt.

14. Heeft de schrijver je voldoende informatie gegeven of zijn er volgens jou zaken weggelaten?

15. Staan er zaken in de tekst die onlogisch zijn?

16. Staan er zaken in de tekst waar je het beslist niet mee eens bent?

17. Vond je de tekst moeilijk of gemakkelijk? Waar komt dat door?

18. Vond je de tekst interessant of saai? Hoe komt dat?

19. Vind je de informatie in de tekst nuttig voor jezelf of niet?

20. Wat heb je van de tekst geleerd? Zou je meer over dat onderwerp willen weten?

Samenvatten is het weergeven van de inhoud van een tekst in verkorte vorm in eigen woorden en wel op zo'n manier, dat iemand die de oorspronkelijke tekst niet kent zich een goed beeld van die tekst kan vormen.

In een **samenvatting** moet je recht doen aan de uitspraken van de auteur. Je mag dus in een samenvatting absoluut niet interpreteren.

Voor het gebruik van de ik- of hij/zij-vorm in de samenvatting worden geen richtlijnen gegeven. In principe kan er gekozen worden uit drie mogelijkheden.

a) Je kunt in je samenvatting de tekst weergeven in de vorm waarin die wordt gepresenteerd. Bijvoorbeeld: 'Ik hoop dat de school leerlingen eerbied voor mens en natuur zal bijbrengen'.

b) Je kunt in je samenvatting de tekst weergeven vanuit jouw lezing. Bijvoorbeeld: 'De schrijfster hoopt dat de school leerlingen eerbied voor mens en natuur zal bijbrengen'.

c) Je samenvatting is een objectief verslag van de gepresenteerde tekst. Bijvoorbeeld: 'Hopelijk zal de school leerlingen eerbied voor mens en natuur bijbrengen'.

Hoe ga je te werk?

1. Je leest de titel, de eerste en laatste alinea (bij langere teksten de eerste twee en laatste twee alinea's) en bepaalt (voorlopig) wat het onderwerp van de tekst is (waar gaat de tekst over) en

wat de auteur daarover zegt (= hoofdgedachte) Onderwerp en hoofdgedachte zet je op papier.

2. Je leest de hele tekst door van begin tot eind. Controleer of onderwerp en hoofdgedachte juist zijn. Zet bij elke alinea een paar woorden die aangeven waarover die handelt. Kijk of je het aantal alinea's kunt terug brengen tot geringe proporties. Dit kan wanneer er sprake is van een opsommend verband (de delen kunnen onder één noemer terug gebracht worden).
3. Lees voor de tweede keer de gehele tekst door. Onderstreep in de door jou gemaakte alinieëring de kernzinnen.
4. Lees de onderstreepte kernzinnen over en bepaal of die zinnen een logisch geheel vormen. Als dat zo is dan zie je een duidelijke samenhang tussen de door jou onderstreepte zinnen.
5. Maak een kladsamenvatting van de tekst in eigen woorden met behulp van de kernzinnen.
6. Schrijf de samenvatting in het net.

De kernzin

Elke alinea bevat een hoofdgedachte. Deze moet je proberen kort samen te vatten. Die hoofdgedachte staat in de kernzin. De kernzin is die zin van de alinea waarin de belangrijkste informatie staat en waaraan de andere zinnen van die alinea ondergeschikt zijn. In de kernzin staat meestal meer globale en algemenere informatie dan in de andere zinnen van de alinea.

De kernzin is vaak de eerst, de tweede of de laatste zin van de alinea.

In het begin van de alinea kan de schrijver ook de structuur daarvan aangeven zodat de lezer duidelijk wordt wat zal worden behandeld. Zo'n zin kan een aankondiging zijn (zoals: 'Ik zal nu ingaan op...'), maar ook een onderscheid aangevende zin (zoals: 'Twee aspecten wil ik hier toelichten').

Zulke structurerende zinnen bevatten weinig inhoudelijke informatie, maar zij wijzen daarnaar vooruit en kunnen helpen bij het vinden van de kern van de alinea's.

Omdat het nu eenmaal niet zo is dat elke schrijver altijd in de eerste, tweede of laatste zin van de alinea de hoofdgedachte daarvan zet en in de overige zinnen 'hier maar wat bij vertelt', zul je vaak zelf een kernzin moeten formuleren.

Vaak is het ook veel praktischer om in eigen woorden de kern van een alinea weer te geven, omdat formuleringen in de oorspronkelijke tekst vaak te lang zijn voor een samenvatting.

Verbanden in de tekst

Door de kernzinnen van de alinea's aan te wijzen of zelf kernzinnen te maken, weet je wat de hoofdgedachten zijn en heb je eigenlijk een samenvattinkje van elke alinea gemaakt. Nu moet je de verbanden opsporen tussen de alinea's waarvan je de kern al hebt gevonden.

De verbanden tussen de kernen van de alinea's moet je duidelijk in je samenvatting aangeven. Dit doe je met behulp van verbindingswoorden/signaalwoorden.

OPDRACHT : VAT DE VOLGENDE TEKST SAMEN, WAARBIJ JE GEBRUIK MOET MAKEN VAN HET STAPPENPLAN

Stappenplan

1. Lees de tekst in zijn geheel aandachtig door
2. bekijk de aanwijzingen die men in je opdracht heeft geven.
3. Lees de tekst nu studerend door. Geef van elke alinea een kernwoord.
4. Bouw de kernen van elke alinea uit tot goede zinnen.
5. Tel het aantal woorden van je samenvatting.
6. Kijk of je samenvatting goed in elkaar zit.
7. Controleer je tekst op spelfouten.
8. Schrijf je samenvatting in het net.